

Διαταραχές ομιλίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

ΛΙΑΣΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ
ΑΤΕΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Γλώσσα & Ομιλία

- 1) Γλώσσα: Είναι το σύστημα ήχων και εννοιών που χρησιμοποιούμε σε κάθε γλωσσική κοινότητα για να επικοινωνήσουμε.
- 2) Ομιλία: Είναι μια εκδήλωση της γλώσσας που χρησιμοποιεί φωνητικούς ήχους ως μέσο συναλλαγής. Δημιουργείται από μία σειρά συντονισμένων κινήσεων διαφόρων συστημάτων.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

0-6 μηνών

- ❖ Το μωρό αντιδρά στους ήχους, ψάχνοντας την πηγή τους. Μετά τους 5 μήνες στρέφει το κεφάλι του προς τον ήχο.
- ❖ Παράγει ήχους, περίπου 3 μηνών.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

6-12 μηνών

- ❖ Καταλαβαίνει απλές οδηγίες.
- ❖ Κατανοεί το «ναι» και το «όχι».
- ❖ Λέει «μαμά», «μπαμπά» (10-12 μηνών).
- ❖ Ανταποκρίνεται όταν ακούει το όνομα του.
- ❖ Παρακολουθεί τους άλλους όταν συζητούν.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

1-2 χρονών

- ❖ Καταλαβαίνει οδηγίες και προτάσεις.
- ❖ Ονομάζει οικεία αντικείμενα.
- ❖ Το λεξιλόγιό του εμπλουτίζεται (10-15 λέξεις).
- ❖ Λέει το όνομά του.
- ❖ Ξεκινά να δημιουργεί προτάσεις 2-3 λέξεων (20-24 μηνών).
- ❖ Ρωτά χρησιμοποιώντας 2 λέξεις.
- ❖ Γνωρίζει και δείχνει μέρη του σώματός του.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

2-3 χρονών

- ❖ Καταλαβαίνει απλές ιστορίες.
- ❖ Χρησιμοποιεί προτάσεις.
- ❖ Χρησιμοποιεί πληθυντικό, προθέσεις και αόριστο χρόνο.
- ❖ Χρησιμοποιεί το «όχι» ή το «δεν» στην ομιλία του.
- ❖ Μπορεί να ονομάσει εικόνες και αντικείμενα με τα οποία έρχεται συχνά σε επαφή.
- ❖ Δείχνει την ηλικία του με τα δάχτυλα.
- ❖ Γενίκευση αντικειμένων ή προσώπων.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

3-4 χρονών

- ❖ Καταλαβαίνει απλές χρονικές έννοιες.
- ❖ Ξεκινά να αναφέρεται στον εαυτό του με το «εγώ».
- ❖ Προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή των άλλων.
- ❖ Γνωρίζει 3-4 χρώματα.
- ❖ Επικοινωνεί περισσότερο με λέξεις παρά με χειρονομίες.
- ❖ Αρχίζει να αντιλαμβάνεται την έννοια του μεγέθους.

Στάδια κατάκτησης της γλώσσας

4- 5 χρονών

- ❖ Αναγνωρίζει τουλάχιστον 4 χρώματα.
- ❖ Ξεκινά να αντιλαμβάνεται και να ξεχωρίζει τα σχήματα.
- ❖ Ακολουθεί σύνθετες εντολές που δεν αναφέρονται σε αντικείμενα που βρίσκονται μπροστά του.
- ❖ Κατανοεί χρονικές έννοιες.
- ❖ Χρησιμοποιεί ερωτηματικές αντωνυμίες.
- ❖ Το λεξιλόγιό του αυξάνεται ραγδαία.

Καθυστέρηση Ομιλίας

- Πρωτογενής Καθυστέρηση: οι γλωσσικές δεξιότητες καθυστερούν σε σχέση με άλλες δεξιότητες, συνήθως λόγω σαφούς αιτιολογίας.
- Δευτερογενής Καθυστέρηση: οι γλωσσικές δεξιότητες καθυστερούν στον ίδιο βαθμό με άλλες δεξιότητες.

Χαρακτηριστικά

- Αποκτούν νέες λέξεις με πιο αργό ρυθμό.
- Συνδυάζουν λέξεις σε φράσεις με πιο αργό ρυθμό.
- Χρησιμοποιούν πολύ συχνά την εξωλεκτική επικοινωνία (π.χ. χειρονομίες).
- Στα 2 έτη γνωρίζουν περίπου 20 λέξεις.
- Στα 3 έτη κάνουν προτάσεις με 2-3 λέξεις.
- Δυσκολεύονται στη σύνταξη των προτάσεων.
- Παρουσιάζουν δυσκολίες στη γραμματική.

Αιτιολογία

- Φύλο.
- Περιγεννητικοί παράγοντες.
- Γενετικοί παράγοντες.
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες.

Αξιολόγηση

- Απώλεια Ακοής.
- Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές.
- Διαταραχές αυτιστικού φάσματος.
- Νοητική υστέρηση.
- Εγκεφαλική παράλυση.
- Ιστορικό.

Διαταραχές άρθρωσης

Ορισμός

Οι δυσκολίες που σχετίζονται με την παραγωγή των ήχων της ομιλίας (φωνήματα) που επιμένουν μετά το πέρας της φυσιολογικής ηλικίας κατάκτησης αυτών των φωνημάτων. Οι διαταραχές άρθρωσης εμφανίζονται ως μια αδυναμία παραγωγής των φωνημάτων χρησιμοποιώντας τα όργανα της άρθρωσης (χείλη, γλώσσα, δόντια κ.ά.).

Διαταραχές άρθρωσης

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα φωνήματα που παράγει το παιδί σύμφωνα με την ηλικία του.

Ηλικία	Παραγόμενοι φθόγγοι
2.6 – 3.0 έτη	π, μπ, μ, τ, κ, γκ
3.0 – 3.6 έτη	ν, ντ, χ, γ
3.6 – 4.0 έτη	φ, λ, σ, ζ
4.0 – 4.6 έτη	δ, θ, ψ, ξ
4.6 – 5.0 έτη	τσ, τζ
5.6 – 6.0 έτη	ρ

Χαρακτηριστικά

- Αντικατάσταση φωνημάτων με άλλα φωνήματα π.χ. /θέλω/ - /σέλω/.
- Παράλειψη φωνημάτων ή συλλαβών π.χ. /κότα/ - /κόα/, /καραμέλα/ - /μέλα/.
- Απλοποιήσεις συμπλεγμάτων π.χ. /στρατός/ - /στατός/, /κρύο/ - /κύο/.
- Αλλοιώσεις φωνημάτων π.χ. αντί /ρ/ το παιδί παράγει έναν ήχο που ακούγεται σαν /γι/.

Αιτιολογία

- Μειωμένος έλεγχος ή αδυναμία των μυών και νεύρων που σχετίζονται με την άρθρωση.
- Προβλήματα στην δομή των οργάνων της άρθρωσης.

Αξιολόγηση

- Διαδικασία Φωνολογικής επίδοσης.
- Πλήρη στοματοπροσωπικό έλεγχο.
- Ιστορικό.

Φωνολογικές Διαταραχές

Ορισμός

Είναι μια κατηγορία διαταραχών κατά την οποία εμφανίζεται ένα φωνολογικό σύστημα που μοιάζει με εκείνο των παιδιών μικρότερης χρονολογικής ηλικίας.

Χαρακτηριστικά

- Αντικατάσταση του φωνήματος «σ» με το φώνημα «θ». Π.χ. / σουπα / - / θούπα /.
- Αντικατάσταση των οπίσθιων φωνημάτων με μπροστινά φωνήματα. Π.χ. όλα τα «κ» τα παράγει ως «τ» , / κάνω / - / τάνω /.
- Απλοποίηση ή απαλοιφή φωνημάτων. Π.χ. /σκούπα/ - / κούπα /, / βάζω / - / άζω /.
- Αντιμετάθεση ή αντιστροφή φωνημάτων ή συλλαβών σε λέξεις. Π.χ. / ξάδερφος / - /σκάδερφος/, / πακέτο / - / καπέτο /.

Αιτιολογία

- Στην φωνολογική διαταραχή δεν υπάρχει κάποιο ανατομικό ή νευρολογικό πρόβλημα. Οι κινήσεις των αρθρωτών, οι στοματοπροσωπικές δεξιότητες εκτελούνται φυσιολογικά.

Αξιολόγηση

- Διαδικασία Φωνολογικής επίδοσης.
- Ιστορικό.

Τραυλισμός

Ορισμός

Ο τραυλισμός αποτελεί μία διαταραχή της ομαλής ροής της ομιλίας. Μπορεί να εμφανιστεί επίκτητα ή αναπτυξιακά. Η αναπτυξιακή μορφή της διαταραχής αποτελεί τη συχνότερα εμφανιζόμενη μορφή τραυλισμού.

- Το ποσοστό των παιδιών προσχολικής ηλικίας που για κάποιο χρονικό διάστημα εμφανίζουν δυσχέρεια στη ροή της ομιλίας είναι 5%, ενώ έρευνες επισημαίνουν ότι σε ποσοστό 1% ο τραυλισμός έχει παγιωθεί και συνοδεύει τη σχολική και ενήλικη ζωή του ατόμου.

Χαρακτηριστικά

- Επαναλήψεις μέρους-λέξης π.χ. «μ-μ-μ-μήλο» ή «μη-μη-μη-μήλο».
- Επιμηκύνσεις ενός ήχου π.χ. «ρρρρρολόι».
- Μπλοκαρίσματα π.χ. «π...αγωτό».

Δευτερεύοντα χαρακτηριστικά:

- Έντονη προσπάθεια και ένταση.
- Ρίγη.
- Αύξηση ύψους φωνής.
- Φόβος.

Αιτιολογία

- Νευρολογική δυσλειτουργία.
- Κληρονομικότητα.
- Φύλο.

Αξιολόγηση

- Ιστορικό.
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες.
- Δείγμα Ομιλίας.
- Συναισθήματα.
- Γλωσσικές ικανότητες.

Βιβλιογραφία

1. Κάκουρος Ε. & Μανιαδάκη Κ. (2006). *Τραυλισμός*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος.
2. Κατή Δήμητρα (2009). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.
3. Βλασσοπούλου Μαρία & Μύρκος Βασίλης (2013). *Λογοθεραπεία- Διεπιστημονική Θεώρηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.
4. Βρυώνης Γεώργιος (2004). *Παιδιατρική*. Ιωάννινα: Εφύρα.
5. Michael Cole & Sheila R. Cole. (2001). *Η ανάπτυξη των παιδιών*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος .
6. Anderson B. Noma & Shames H. George (2013). *Εισαγωγή στις διαταραχές επικοινωνίας*. Κύπρος: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης.
7. Dwight M. Debra (2015). *Βασικές Δεξιότητες Λογοθεραπευτικής Παρέμβασης*. Πάτρα: GOTSIS.

Ευχαριστώ Πολύ ! ! !